

κρατήσεις σά σύμβολο τοῦ ὅτι δέχτηκες τή διδασκαλία. Πάρ' τοῦ.

«Εὐτυχε οἱ δυό τους νά μιλᾶνε μπροστά σ' ἕνα μαγαζί.

Μόλις ὁ Σόρου αἰσθάνθηκε τὸ βιβλίο στὰ χεῖρα του, τὸ πέταξε μέσα στ' ἀναμμένα κάρβουνα. Δὲν εἶχε τὴν ἡδονὴ τῆς κτήσης.

«Ὁ Μοῦ - νάν, ποῦ ποτὲ ἄλλοτε δὲν εἶχε θυμώσει, οὐρλιαξε: «Τὶ κάνεις!»

«Ὁ Σόρου τοῦ ἀντικραύνασε: «Τὶ λές!»

«Ὁ Κάκουα ἐπισκέφτηκε τὴν Κίνα καὶ δέχτηκε τὴν ἀληθινὴ διδασκαλία. Δὲν ἐπαξίδεψε ποθενά ὅσο ἦταν ἐκεῖ. Σέ διαρκὴ στοχασμό, ζοῦσε σ' ἕνα μακρινὸ μέρος ἐνὸς βουνοῦ. «Ὅποτε τὸν ἐβρίσκαν καὶ τοῦ ζητοῦσαν νά κηρύξει, ἔλεγε λίγα λόγια καὶ ἀποτραβιόταν σ' ἕνα ἄλλο μέρος τοῦ βουνοῦ, ὅπου θὰ τὸν εὑρίσκαν πὺδ δύσκολα.

«Ὁ αὐτοκράτορας ἄκουσε γιὰ τὸν Κάκουα ὅταν γύρισε στὴν Ἰαπωνία καὶ τοῦ ζήτησε νά τοῦ κηρύξει τὸ Ζέν γιὰ νά τὸ μάθει αὐτὸς καὶ οἱ ὑπηκοοὶ του.

«Ὁ Κάκουα στάθηκε μπροστά στὸν αὐτοκράτορα σιωπηλός. Μετὰ ἔβγαλε μιὰ φλογέρα ἀπὸ τὴς πτυχές τῆς ρόμπας του καὶ ἔπαιξε μιὰ σύντομη νότα. Ὑποκλίθηκε εὐγενικά καὶ ἐξαφανίστηκε.

Τὸ Σότζαν, ἕνα Δάσκαλο τοῦ Κινέζικου Ζέν, τὸν ρώτησε ἕνας μαθητῆς: «Ποῖο εἶναι τὸ πῶς πολῦτιμο πράγμα στὸν κόσμο;»

«Ὁ Δάσκαλος ἀποκρίθηκε: «Τὸ κεφάλι μιᾶς νεκρῆς γάτας.

«Γιατὶ εἶναι τὸ κεφάλι μιᾶς νεκρῆς γάτας τὸ πῶς πολῦτιμο πράγμα στὸν κόσμο;» ρώτησε ὁ μαθητῆς.

«Ὁ Σότζαν ἀποκρίθηκε: «Γιατὶ κανεὶς δὲ μπορεῖ νά δοῖσει τὴν ἀξία του».

«Ὁ Μπανκέι συζητᾷ μ' ἕνα ἱερέα ἄλλης πίστεως πὺδ τὸν προκαλεῖ:)

«Ὁ Ἰδρυτὴς μας», καυχῆθηκε ὁ ἱερέας, «ἔχει τόσο θαυμαστὰς δυνάμεις, ποῦ κράτησε ἕνα πινέλο στὸ χεῖρ του στὴ μιὰ δρχὴ τοῦ ποταμοῦ, ὁ ἀκόλουθός του κράτησε ἕνα χαρτί στὴν ἄλλη δρχὴ καὶ ὁ δάσκαλος ἔγραψε τὸ ἅγιο ὄνομα τοῦ «Ἀμίντα μέσα ἀπ' τὸν ἀέρα. Μπορεῖς ἐσὺ νά κάνεις κάτι τόσο θαυμαστό;»

«Ὁ Μπανκέι ἀπάντησε ξέννοιαστα: «Ἰσως ἢ ἀπεπὸ σὰς νά μπορεῖ νά κάνει αὐτὸ τὸ κόλλο, ἀλλὰ ὁ τρόπος τοῦ Ζέν δὲν εἶναι αὐτός. Τὸ δικό μου θαῦμα εἶναι πὺς ὅταν πεινάω τρώω καὶ ὅταν διψᾶω πίνω».

«Ὁ Γκάσαν καθόταν κοντὰ στὸ κρεβάτι τοῦ Τεκίσου τρεῖς μέρες πρὶν ὁ δάσκαλός του πεθάνει. Ὁ Τεκίσου τὸν εἶχε ἤδη ἐκλέξει διὰδοχόν του.

Ἐίχε καὶ πρόσφατα ἕνας ναὸς καὶ ὁ Γκάσαν ἦταν ἀπασχολημένος νά τὸν χτίζει ἀπ' τὴν ἀρχή. Ὁ Τεκίσου τὸν ρώτησε:

—Τὶ θὰ κάνεις ὅταν ξαναχτιστεῖ ὁ ναὸς;

—«Ὅταν περάσει ἡ ἀρρώστια σου, θέλουμε νά μιλήσεις ἐκεῖ, εἶπε ὁ Γκάσαν.

—Κι ἂν υποθέσουμε πὺς τότε δὲ θὰ ζῷ;

—Τότε θὰ βροῦμε κάποιον ἄλλο.

—Κι ἂν υποθέσουμε πὺς δὲ μπορεῖτε νά βρεῖτε κανέναν ἄλλο;

«Ὁ Γκάσαν ἀπάντησε δυνατὰ:

—Πάρτε νά κάνης τέτοιες ἀνότητες ἐρωτήσεις. Κοιμήσου.

Πολὺ παλιὰ στὴν Κίνα ἦταν δυὸ φίλοι, ἕνας πὺς ἔπαιζε ἄρπα ὁμορφα καὶ ἕνας πὺς ἄκουγε ὁμορφα.

«Ὅταν ὁ ἕνας ἔπαιζε ἢ τραγουδοῦσε γιὰ ἕνα βουνό, ὁ ἄλλος ἔλεγε: «Βλέπω ἕνα βουνὸ μπροστά μας».

«Ὅταν ὁ ἕνας ἔπαιζε γιὰ τὸ νερό, ὁ ἀκροατὴς ἀναφωνοῦσε:

«Νά ἕνα ῥέμα πὺδ κυλάει».

Ἀλλὰ ὁ ἀκροατὴς ἀρρώστησε καὶ πέθανε. Ὁ πρῶτος φίλος ἔσπασε τὴς χορδὲς τῆς ἄρπας του καὶ δὲν ξανάπαιξε ποτέ. Ἀπὸ κεῖνο τὸν καιρὸ τὸ σπάσιμο τῶν χορδῶν τῆς ἄρπας εἶναι σημάδι θυσίας φιλάς».

KOAN

★

(Τὰ Κ ὁ α ν πὺδ ἀκολουθοῦν εἶναι πνευματικὲς ἀσκήσεις, πὺδ μιὰ ἀπλὴ θεώρησή τους τὰ δειχνεῖ ἐρώτηση καὶ ἀπάντηση μαζί. Χρησιμοποιοῦνται σὰ μυητικὲς δοκιμασίες. Ὁ ἕκας ἢ Μοῦμιον χρησιμοποιεῖται στὴ διδασκαλία του Κόαν σὰν αὐτὰ. Ἀκολουθοῦνται πάντα ἀπὸ τὸ τυπικὸ κινέζικο ἐρημνευτικὸ ἑξάστιχο).

★

«Ὁ Γκέτσουαν εἶπε στοὺς μαθητὲς του: «Ὁ Κέιτσου, ὁ πρῶτος τροχοποιὸς τῆς Κίνας, ἔφτιασε δυὸ τροχοὺς μὲ πενήντα ἀκτίνες τὸν καθένα. Λοιπὸν, υποθέστε πὺς βγάξετε τὸν ὁμφαλὸ πὺδ ἐνώνει τὴς ἀκτίνες. Τὶ θὰ γινόταν ὁ τροχός; Κι ἂν ὁ Κέιτσου τὸ εἶχε κάνει αὐτό, θὰ μπορούσε νά ὀνομάζεται ὁ Δάσκαλος τροχοποιός;

Σ χ ὁ λ ι ο τοῦ Μοῦμιον: «Ὅποιος μπορεῖ στὴ στιγμή ν' ἀπαντήσει σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτηση, τὰ μάτια του θὰ εἶναι σὰν κοιμητῆς καὶ τὸ πνεῦμα του σὰν τὴν ἀστραπή.

«Ὅταν ὁ χορὸς ὁμφαλὸ τροχὸς γυρνᾷ, ἀφέντης καὶ ὄχι ἀφέντης μποροῦν νά τὸν σταματήσουν.

Γυρνᾷ πάνω ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἀπ' τὴ γῆ,

νότια, βορεινὰ, ἀνατολικά καὶ δυτικὰ.

★

«Ὁ Οῦμιον ρώτησε: «Ὁ κόσμος εἶναι τόσο πλατὺς κόσμος, γιατί ἀνοίγεις ὅταν χτυποῦν καὶ φορᾷς τελετουργικά ἐνδύματα;»

Σ χ ὁ λ ι ο τοῦ Μοῦμιον: «Ὅταν κανεὶς μελε-

τάει τὸ Ζέν, δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀκολουθεῖ τὸν ἦχο ἢ τὸ χρώμα ἢ τὴ μορφή. Μόλο ποὺ μερικοὶ ἔχουν φτάσει στὴν ἐνόραση ἀκούγοντας μιὰ φωνὴ ἢ βλέποντας ἕνα χρώμα ἢ μιὰ μορφή, αὐτὸς εἶναι πολλὸ κοινὸς τρόπος. Δὲν εἶναι τὸ πραγματικὸ Ζέν. Ὁ πραγματικὸς μελετητὴς τοῦ Ζέν, ἐλέγχει τὸν ἦχο, τὸ χρώμα, τὴ μορφή καὶ πραγματοποιεῖ τὴν ἀλήθεια στὴν καθημερινὴ του ζωὴ.

Ὁ ἦχος ἔρχεται στὸ ἀπτί, τὸ ἀπτί πάει στὸν ἦχο. "Ὅταν ἀποκλείσεις τὸν ἦχο καὶ τὴν αἰσθησὴν, τί καταλαβαίνεις; "Ὅταν κανεῖς ἀκούει μὲ τ' ἀπτιά, ποτὲ δὲ μπορεῖ νὰ καταλάβει. Γιὰ νὰ καταλαβαίνει οἰκεῖα κανεῖς, πρέπει νὰ βλέπει τὸν ἦχο.

"Ὅταν καταλαβαίνεις ἀνήκεις στὴν οἰκογένεια"

ὅταν δὲν καταλαβαίνεις εἶσαι ξένος. Αὐτοὶ ποὺ καταλαβαίνουν, ἀνήκουν στὴν οἰκογένεια, καὶ ὅταν καταλαβαίνουν, εἶναι ξένοι.

☆
Ὁ Γιόσου ρώτησε τὸ Νάνσεν: «Ποιά εἶναι ἡ ὁδός;

Ὁ Νάνσεν εἶπε: «Ἡ καθημερινὴ ζωὴ εἶναι ἡ ὁδός».

Ὁ Γιόσου ρώτησε: «Μπορεῖ νὰ μελετηθεῖ»;

Ὁ Νάνσεν εἶπε: «Ἄν προσπαθήσεις νὰ τὴ μελετήσεις θὰ βρεθεῖς πολὺ μακριὰ τῆς.

Ὁ Γιόσου ρώτησε: «Ἄν δὲν τὴ μελετήσω, πῶς θὰ καταλάβω ὅτι εἶναι ἡ ὁδός»;

Ὁ Νάνσεν εἶπε: «Ἡ ὁδὸς δὲν ἀνήκει στὸν κόσμο τῆς ἀντίληψης οὔτε καὶ ἀνήκει στὸν κόσμο τῆς μὴ - ἀντίληψης. Ἡ νοητικότητα εἶναι αὐταπάτη καὶ ἡ μὴ - νοητικότητα εἶναι χωρὶς νόημα. Ἄν θέλεις νὰ φτάσεις τὴν πραγματικὴ ὁδὸ πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφισβόλια, βάλε τὸν ἑαυτὸ σου στὴν ἴδια ἐλευθερία μὲ τὸν οὐρανό. Μὴ τὸν ὀνομάξεις οὔτε καλὸ οὔτε ὄχι - καλὸ».

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Γιόσου φωτίστηκε.

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμου: Ὁ Νάνσεν μπορούσε νὰ λειώσῃ τίς παγωμένες ἀμφισβόλιες τοῦ Γιόσου ἀμέσως ὅταν ὁ Γιόσου ἔκανε τίς ἐρωτήσεις του. Ἀμφιβάλλω πάντως ἂν ὁ Γιόσου ἔφτασε στὸ σημεῖο ποὺ ἔδωσε ὁ Νάνσεν. Χρειαζόταν τριάντα ἀκόμη χρόνια μελέτης.

Τὴν ἀνοίξη, χιλιάδες λουλούδια τὸ φθινόπωρο, φεγγάρι θερισμοῦ τὸ καλοκαίρι αὐτὰ δροσερὰ τὸ χειμῶνα, θὰ σ' ἀκολουθεῖ τὸ χιόνι.

"Ἄν μάλιστα πράγματα δὲν ἔχεις στὸ νοῦ σου,

κάθε ἐποχὴ γιὰ σένα εἶναι καλὴ ἐποχὴ.

☆
Ὁ Σόγκεν ρώτησε: «Γιὰτὶ ὁ φωτισμένος ἄνθρωπος δὲν στέκεται στὰ πόδια του νὰ ἐξηγηθεῖ;» Καὶ εἶπε ἀκόμη: «Δὲν εἶναι ἀναγκασιῶς νὰ ἔρχεται ὁ λόγος ἀπ' τὴ γλώσσα».

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμου: Ὁ Σόγκεν μίλησε καθαρά, ἀλλὰ πόσοι θὰ καταλάβουν;

"Ὅποιος καταλαβαίνει καλὰ πρέπει νὰ ῥθει ἐκεῖ ποὺ μένω καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὸ μεγάλο ραβδί μου. Γιὰτὶ, κοίτα δῶ, γιὰ νὰ δοκιμάσεις τὸ ἀληθινὸ χρυσάφι πρέπει νὰ τὸ βάλεις στὴ φωτιά

"Ἄν τὰ πόδια τῆς φωτίσης κινῶσαν, ὁ μέγας ὀκεανὸς θὰ πλημμυρίζῃ"

ἂν αὐτὸ τὸ κεφάλι ὑποκλινόταν, θὰ κοίταζε πάνω στοὺς οὐρανούς.

Τέτοιο σῶμα δὲν ἔχει τόπο ν' ἀναπαυτεῖ...

"Ἄς συνεχίσῃ βῆας ἄλλος αὐτὸ τὸ ποίημα.

☆

"Εἷς μοναχὸς ρώτησε τὸ Φουκέτσου: «Χωρὶς μίλημα, χωρὶς σιωπὴ, πῶς μπορεῖς νὰ ἐκφράσεις τὴν ἀλήθεια»;

Ὁ Φουκέτσου παρατήρησε: «Πάντα θυμάμαι τὴν ἀνοίξη στὴ νότια Κίνα. Τὰ πουλιὰ κελαηδοῦν μέσα σ' ἀναριθμητὰ εἶδη εὐωδιστῶν λουλουδιῶν».

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμου: Ὁ Φουκέτσου εἶχε Ζέν κεραυνοῦ. "Ὅποτε εἶχε τὴν εὐκαρία, τὸν ἀστραγτε. Ἀλλ' αὐτὴ τὴ φορὰ τὸ παρέλειψε καὶ δανείστηκε ἀπὸ ἕνα παλιὸ κινεζικὸ ποίημα. "Ἄς" τὸ Ζέν τοῦ Φουκέτσου. Ἄν θέλεις νὰ ἐκφράσεις τὴν ἀλήθεια, πέταξε τὰ λόγια σου, πέταξε τὴ σιωπὴ σου καὶ πές μου γιὰ τὸ δικό σου Ζέν.

Χωρὶς ν' ἀσκαλῶνται τὴ δική του ἐμβαθύνση,

πρόσφερε τὰ λόγια ἐνός ἄλλου, ὄχι δικά του νὰ τὰ δίνει.

"Ἄν φλυαροῦσε συνέχεια, καὶ οἱ ἀκροατὲς του ἀκόμη θὰ ἐνοχλοῦνταν.

☆

"Εἷς μοναχὸς ρώτησε τὸ Νάνσεν: «Τὶ πόρνη διδασκαλία ποὺ κανέναν Δάσκαλο δὲν ἔχει κηρύξει»;

Ὁ Νάνσεν εἶπε: «Ναί, ἰσάοχα».

«Ποιά εἶναι αὕτη;» ρώτησε ὁ μοναχός.

Ὁ Νάνσεν ἀποκρίθηκε: «Δὲν εἶναι πνεῦμα, δὲν εἶναι Βουδδὰς δὲν εἶναι πράγματα».

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμου: Ὁ γέρο-Νάνσεν παρέδωσε τὰ θρησκευτικὰ του λόγια.

Πρέπει νὰ ἦταν ὑπερβολικὰ ἀναστατωμένος.

Ὁ Νάνσεν ἦταν πολὺ καλὸς καὶ ἔχασε τὸ θρησκευτὸ του.

"Ἀληθινά, τὰ λόγια δὲν ἔχουν δύναμη.

"Ἀκόμη καὶ ἂν τὸ βουνὸ γίνοι θάλασσα, τὰ λόγια δὲ μποροῦν ν' ἀνοίξουν τὸ πνεῦμα ἄλλουνοῦ.

☆

Ὁ Νταϊμπαί ρώτησε τὸ Μπάσο: «Τί εἶναι Βουδδὰς»;

Ὁ Μπάσο εἶπε: «Αὐτὸ τὸ πνεῦμα εἶναι Βουδδὰς».

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμου: "Ὅποιος τὸ καταλάβει αὐτὸ ὀλοκληρωτικὰ, φοράει τὴν ἐνδυμασία τοῦ Βουδδὰ, τρώει τὴν τροφὴ τοῦ Βουδδὰ, μιλάει τὰ λόγια τοῦ Βουδδὰ, πιστεύει ὅπως ὁ Βουδδὰς, εἶναι Βουδδὰς.

Αὐτὸ τὸ ἀνέκδοτο, ἐν τούτοις, ἔχει δόξα

σὲ πολλοὺς μαθητὲς τὴν ἀσθένεια τοῦ φορο-
μαλισμοῦ. «Ὅποιοι ἀληθινὰ καταλαβαίνει, θὰ
ξεπλύνει τὸ στόμα του ἐπὶ τρεῖς μέρες ὅταν
πεῖ τὴ λέξη Βουδδὰς καὶ θὰ κλείσει τ' ἀφτιά
του καὶ θὰ τρέξει νὰ φύγει ὅταν ἀκούσει «Ἀν-
τὸ τὸ πνεῦμα εἶναι Βουδδὰς».
Κάτω ἀπ' τὸ γαλάζιο οὐρανὸ, στὸ λαμπρὸ ἡ-
λιοφῶς,
δὲν ἔχεις νὰ ψάχνεις γύρο.
Νὰ ρωτᾷς τί εἶναι Βουδδὰς
εἶναι σὰ νὰ βάζεις κλειμμένα στὴν τσέπη σου
καὶ νὰ λὲς πῶς εἶσαι ἀθῶος.

☆
«Ένας μοναχὸς ρώτησε τὸ Μπάσο: «Τί εἶ-
ναι Βουδδὰς;». Ὁ Μπάσο εἶπε: «Αὐτὸ τὸ
πνεῦμα δὲν εἶναι Βουδδὰς».

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμιον: «Ὅποιοι τὸ
καταλαβαίνει αὐτό, εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ
Ζέν.

«Αν συναντήσεις στὸ δρόμο ἓνα δάσκαλο
τῆς ξιφασκίας πρέπει νὰ τοῦ δώσεις
τὸ σπαθί σου,

ἀν συναντήσεις ποιητὴ, πρέπει νὰ τοῦ προ-
σφέρεις τὸ ποιημὰ σου.

«Ὅταν συναντήσεις ἄλλους, πὲς ἓνα μέρος
μόνο ἀπ' αὐτὸ ποῦ ἔχεις σκοπὸ.

Ποτὲ μὴν τὸ δίνεις μὲ μιὰς ὁλόκληρο.

☆
Ὁ Νάνσεν εἶπε: «Τὸ πνεῦμα δὲν εἶναι
Βουδδὰς. Ἡ μάθηση δὲν εἶναι ἡ ὁδός».

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμιον: Ὁ Νάνσεν
γέροντα καὶ ἔβγαλε τὴ ντροπὴ. Μίλησε μὲ
κακὴ ἀνάσα καὶ ἔβγαλε ἔξω τὸ σκάνδαλο τοῦ
σπαιτοῦ του. Ὅμως εἶναι λίγοι ποῦ ἐκτιμοῦν
τὴν καλὸσύνη του.

«Ὅταν ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρὸς, φαίνεται ὁ
ἥλιος.

ὅταν ἡ γῆ εἶναι καμμένη, θὰ πέσει βορρῆ.

Ἄνοιξε τὴν καρδιά σου ὁλότελα καὶ ἀνοι-
χτὰ μίλησε,
μὰ ἦταν μάταιο νὰ μιλάει σὲ γουρουνία καὶ
ψάρια.

☆
Ὁ Σούτσαν ἔδειξε τὸ κοντὸ τοῦ ραβδί
καὶ εἶπε: «Αν τ' ὀνομάσεις αὐτὸ κοντὸ
ραβδί, εἶσαι ἀντίθετος στὴν πραγματικότη-
τά του. Ἄν δὲν τ' ὀνομάσεις κοντὸ ραβδί,
ἀγνοεῖς τὸ γεγονός. Λοιπὸν πῶς θὲς νὰ τ'
ὀνομάσεις;»

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμιον: «Αν τ' ὀνομά-
σεις αὐτὸ κοντὸ ραβδί, εἶσαι ἀντίθετος
στὴν πραγματικότητά σου. Ἄν δὲν τ' ὀνο-
μάσεις κοντὸ ραβδί, ἀγνοεῖς τὸ γεγονός.
Δὲ μπορεί νὰ ἐκφραστῇ μὲ λόγια καὶ δὲ
μπορεῖ νὰ ἐκφραστῇ χωρὶς λόγια. Λοιπὸν
πὲς γρήγορα τί εἶναι.

Κρατώντας σηκωμένο τὸ κοντὸ ραβδί,
ἔδωσε διαταγὴ γιὰ ζωὴ ἢ θάνατο.

Θετικὸ καὶ ἀρνητικὸ συμπλέγματα,
ἀκόμη καὶ Βουδδὰς καὶ Πρατάρχαες δὲ
μποροῦν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὴν ἐπιθ-
ση.

☆

Ὁ Μπάσο εἶπε στὸ μαθητὴ του: «Ὅταν
ἔχεις ραβδί, θὰ στὸ δώσεις. Ἄν δὲν ἔχεις
ραβδί, θὰ στὸ πάρω.

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμιον: «Ὅταν δὲν ἔ-
παρχεις γεφύρι στὸ ρέμα, τὸ ραβδί θὰ μὲ
βοηθήσει. Ὅταν γυρῶ σπῆτι μιὰ ἀφύγ-
γαρη νύχτα, τὸ ραβδί θὰ μὲ συνοδεύει.

Ἄλλ' ἂν τ' ὀνομάσεις αὐτὸ ραβδί, θὰ μπεις
στὴν κόλαση σὰ βέλος.

Μ' αὐτὸ τὸ ραβδί στὸ χέρι μου
μπορῶ νὰ μετρήσω τὰ βαθιὰ καὶ τὰ ρηχὰ τοῦ
κόσμου.

Τὸ ραβδί στηρίζει τὰ οὐράνια καὶ κάνει στέ-
ρεα τὴ γῆ.

Ὅπου πηγαίνει θ' ἀκολουθεῖ ἡ ἀληθινὴ δι-
δασκαλία.

☆

Ὁ Χόεν εἶπε: «Οἱ περασμένοι καὶ οἱ μέλλον-
τικοὶ Βουδδὰς εἶναι ὑπέρτεροι του. Ποιοὶ εἶ-
ναι;»

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμιον: Ἄν καθαρὰ
νοιώσεις ποιὸς εἶναι, εἶναι σὰ νὰ συνάντησες
τὸν πατέρα σου σ' ἓνα πολυσύχναστο δρόμο.
Δὲν ἔχεις ἀνάγκη νὰ ρωτήσεις κανέναν ἂν ἡ
ἀναγνώρισή σου εἶναι σωστὴ ἢ ὀχι.

Μὴν πολεμᾷς μ' ἄλλου τὸ τόξο καὶ τὸ βέλος.

Μὴν ἱππεύεις ἄλλου τὸ ἄλογο.

Μὴ συζητᾷς ἄλλου τὰ λάθη

Μὴ συνεπαίρνεις σ' ἄλλου τὴ δουλειά.

☆

«Ὅποιοι καταλαβαίνει τὴν πρώτη ἀλήθεια
πρέπει νὰ καταλάβει καὶ τὴν ἔσχατη.

Τελευταία καὶ πρώτη
δὲν εἶναι τὸ ἴδιο;

☆

«Ένας μοναχὸς ρώτησε τὸν Τοτσάν τὴν ὡ-
ρα ποῦ ζύγιζε τὸ λινάρι:

«Τί εἶναι Βουδδὰς;».

Ὁ Τοτσάν εἶπε: «Αὐτὸ τὸ λινάρι εἶναι ἐ-
νάμιον κιλό».

Σ χ ό λ ι ο τοῦ Μούμιον: Τὸ Ζέν τοῦ γε-
ρο- Τοτσάν εἶναι σὰν μύδι. Τὴ στιγμὴ ποῦ
τὸ δοστρακο ἀνοίγει βλέπεις ὅλο τὸ ἐσωτερικόν.

Ὅμως θέλω νὰ σὲ ρωτήσω: Βλέπεις τὸν
πραγματικὸ Τοτσάν;

Ἐνάμιον κιλό λινάρι μπροστά στὴ μύτη σου,
κοντά, καὶ τὸ πνεῦμα εἶναι ἀκόμη πιὸ κοντά,

Ὅποιοι μιλάει γιὰ ἐπιβεβαίωση καὶ ἀρνηση,
ζεῖ στὴ σωστὴ καὶ λάθος περιοχὴ.

☆

Ὁ Κερωννὸς ἀστροφᾶται,

σπῖθες κυλᾶνε.

Στ' ἀνοιγόκλεισμα τῶν ματιῶν

ἔχασες τὸ ἴδωμα.

☆

Τὰ λόγια δὲ μποροῦν νὰ περιγράψουν τὸ
κάθε τι.

Τὸ μήνυμα τίς καρδιάς δὲ μπορεῖ νὰ δοθεῖ μὲ
τὰ λόγια.

"Όποιος δέχεται τὰ λόγια κατὰ γράμμα, θά χαθεί.

"Αν δοκιμάσει νά ἐξηγήσει μὲ λόγια, δὲ θά πετόχει στὴ ζωὴ του φῶτιση.

☆

Μιά στιγμαία ἀντίληψη βλέπει τὸν ἀτέλειωτο χρόνον.

Ὁ ἀτέλειωτος χρόνος εἶναι μιὰ στιγμή.

"Όταν κανεὶς καταλάβει καλὰ τὴν ἀτέλειωτη στιγμή,

καταλαβαίνει τὸ πρόσωπο ποὺ τὴ βλέπει

☆

Πρὶν γίνει τὸ πρῶτο βῆμα, γεννήθηκε ὁ σκοπός.

Πρὶν ἡ γλώσσα κινηθεῖ, τελείωσε ὁ λόγος.

Πιὸ πολὺ χρειάζεται ἀπὸ λαμπρὴ ἐνόραση, γιὰ νά βρεθεῖ ἡ προέλευση τοῦ σωστοῦ δρόμου.

ΔΕΚΑ ΤΑΥΡΟΙ

1 見牛

2 見牛

3 見牛

4 得牛

5 失牛

6 得牛

7 失牛

8 失牛

9 失牛

10 失牛

☆

"Ἡ φῶτιση ποὺ ἐπιδώκει τὸ Ζέν ἔρχεται ἀπὸ μόνῃ της. Περνάει ὅμως στάδια ποὺ προετοιμάζουν τὸ μύστη του. Ὁ Κινέζος δά-

σκαλὸς Γκουικονάν παραπονέθηκε ὅταν εἶδε μιὰ εἰκόνα τοῦ Μποντιντάρμα μὲ γένια: «Ποῦ αὐτὸς δὲν ἔχει γένια»;

Σ χ ὅ λ ι ο : τὸ Μούμον: "Αν θέλεις νὰ μελετήσεις τὸ Ζέν, πρέπει νὰ τὸ μελετήσεις μὲ τὴν καρδιά σου. "Όταν φτάσεις στὴν ἀντίληψη, πρέπει νὰ εἶναι πραγματικὴ ἀντίληψη. Πρέπει ἐσὺ ὁ ἴδιος νὰ ἔχῃς τὸ πρόσωπο τοῦ μεγάλου Μποντιντάρμα γιὰ νὰ τὸν δεῖς. Μιά ματιά θά εἶναι ἀρκετὴ. "Αν ὅμως πρὶς πρὶς τὸν συνάντησεις, ποτὲ δὲν τὸν εἶδες καθόλου. Δὲν πρέπει νὰ κουνεμπάζεις τ' ὄνειρό σου μπροστὰ στὸν ἀφελή.

Γιατὶ ὁ Μποντιντάρμα εἶχε γένια;

Τὶ ἀνότητα ἐρώτηση!

☆

★ (Ὁ Βουδδας, κατὰ μιὰ σούτρα, εἶπε κάποτε: «Σταμάτα, σταμάτα. Μὴ μιλάς. Ἡ ἔσχατη ἀλήθεια εἶναι οὔτε νὰ σκέπτεσαι»).

σκαλὸς Κάκουαν, τὸ 12ο αἰῶνα, ἔγραψε τέτοια στάδια σὲ Δέκα ταύρους, (βασισμένους σὲ παλιότερους τιοϊστικὸς ταύρους) καὶ αὐτὰ σχόλιά τους, τετράστιχα καὶ πεζά. Οἱ ζωγραφιὲς τῶν ταύρων ποὺ παρουσιάζονται ἐδῶ εἶναι τοῦ σύγχρονου καλλιτέχνη Τομκι-τσίου Τοκουρῖα.

★

1

"Όντας στὰ δυσκοιτάπια αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ἀτέλειωτα παρ' ἑμεῖς τὰ ψηλὰ χορτάρια γυροῦντας τὸν ταῦρο

Ἀκολουθώντας ἀνώνυμα ποτάμια, χαμένοις στοὺς μπλεδινμένους δρόμους μακρινῶν βουνῶν,

μὲ λειψή τὴ δύναμή μου καὶ ἐξαντλημένη τὴ ζωντανία, δὲ μπορῶ νὰ βρῶ τὸν ταῦρο.

Μονάχα ἀκούω τίς ἀκρίδες νὰ χορτοῦν μὲς στὸ δάσος τῆ νύχτα

Σ χ ὅ λ ι ο : Ὁ ταῦρος ἔχει χαθεῖ. Ποιά ἀνάγκη εἶναι νὰ ψάχνω; Αἰτία μόνο ὁ χωρισμός ἀπ' τὴν ἀληθινὴ μου φύση ποὺ δὲ μπορῶ νὰ τὸν βρῶ. Στὴ σύγχυση τῶν αἰσθήσεων χάνω ἀκόμη καὶ τὰ χνάριά του. Μακριὰ ἀπ' τὴν πατρίδα, βλέπω πολλὰ σταυροδρόμια ἀλλὰ καὶ ὁδὸς εἶναι ἡ σωστὴ δὲν ξέρω. Ἀλληστία καὶ φόβος, καλὸ καὶ κακὸ μὲ μπλεδινεῖ.

2

Στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ κάτω ἀπ' τὰ δένδρα βρῖσκω ἀχνάρια!

Ἀκόμη καὶ κάτω ἀπ' τὸ εὐωδιαστὸ χορτάρι βλέπω τὰ σημάδια του.

Βαθιά μέσα σ' ἀλόμακρα βουνὰ ἀνακαλύπτω ταί.

Αὐτὰ τὰ σημάδια δὲ μποροῦν νὰ κρυφτοῦν πὸ πολὺ ἀπ' τὴ μύτη σου, ὅταν κοιτᾷς τὸν ὄθρανά.

Σ χ ὅ λ ι ο : Καταλαβαίνοντας τὴ διδασκα-